

УДК 37.01+372.46

Ляшенко Лариса Миколаївна

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедра іноземних мов для природничих факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м.Київ, Україна
larnik1881@gmail.com

Соловей Ніна Василівна

кандидат філологічних наук, доцент
кафедра іноземних мов для природничих факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м.Київ, Україна
solovey.nina@gmail.com

Паламарчук Катерина Миколаївна

кандидат мистецтвознавчих наук, доцент
кафедра іноземних мов для природничих факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м.Київ, Україна
kate.Palamarchuk@gmail.com

ЕВОЛЮЦІЯ МІЖНАРОДНИХ МОВ ТА ІНШОМОВНА ОСВІТА В УКРАЇНІ

Анотація. Актуальними для України мовні питання роблять процес глобалізації, неподоланий спадок радянського періоду, претензії сусідніх держав до програм шкільного навчання і погана обізнаність українців про витоки власної мови. Загальна мета дослідження полягає у ліквідації старих «білих плям» та у виявленні перспектив національних і світових мовних змін. Головні завдання – вказати глибинні причини незнання правди про наше мовне минуле; довести на основі наукових відкриттів роль внеску пращурів з Великого Трипілля у появу індоєвропейської мовної сім'ї; виконати прогноз майбутнього для англійської та інших міжнародних мов. Методологія дослідження – це загальні, системні та нооісторичні методи, які надають кращий спосіб аналізу різних тем. У викладі основного матеріалу центром уваги є нооісторичні докази того, що українська мова – це не просто невелика галузь російської мови, а перетворена первинна індоєвропейська мова. Підтримано теорію формування спільності мов індоєвропейської сім'ї через поширення «хмари тегів» – сотень службових термінів з хай-тек технологій ери бронзи. Розглянуто приклади зростання та занепаду мов окремих народів у минулому. Представлені дані про еволюцію та зміну рейтингу міжнародних мов у «Нові часи». Обґрунтовано причини глобального використання англійської мови в ХХ столітті, але висловлено припущення про неможливість її трансформації в універсальну мову людства в майбутньому. Здійснений аналіз дає змогу зробити наступні висновки: російська мова неминуче занепадатиме і може втратити статус міжнародної після розпаду Росії, тому в системі освіти України слід підвищувати роль англійської мови як засобу розвитку наук і приєднання до ЄС і НАТО; корисно використати позитивний досвід Швеції і Фінляндії в модернізації викладання англійської мови.

Ключові слова: індоєвропейські мови, Велике Трипілля, міжнародні мови, конкуренція мов, глобальна мова, вивчення іноземних мов

Вступ. Мовні питання наростали за своїм значенням разом зі збільшенням на всій планеті кількості держав, чисельності народів та перекриванням зон їх розселення. Розпад Радянського Союзу був проголошений причиною зникнення сумновідомої «залізної зависи», одне зі скерувань якої було припинення нормальних мовних обмінів багатьох народів і забезпечення контролю над обсягом і характером тих іншомовних друкованих та інших інформаційних матеріалів, які мало отримати велике населення найбільшої багатонаціональної держави світу, офіційна мова якої увійшла в невелику групу провідних міжнародних мов.

За роки відновленої незалежності Україна має значні успіхи в розвитку національної мови, але все ще не спромоглася ліквідувати всі негативні успадкування радянського періоду: домінування російської мови в побутовому спілкуванні на значній частині території, неефективна система іншомовної освіти, недостатня присутність української науки і літератури в європейському світовому просторі а також незадовільне оволодіння громадянами англійською мовою, що утруднює не тільки загальний науково-освітній прогрес, а й взаємодію з державами Європейського Союзу та з іншими, які підтримують Україну в її нерівній боротьбі з Російською Федерацією.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні десятиліття в Україні відбувся перерозподіл активності наукових досліджень на користь соціальних і гуманітарних наук з одночасним зменшенням загальної кількості професіоналів-дослідників у сфері точних наук та інженерії. Це стало наслідком розпаду оборонного комплексу СРСР, для виконання замовлень якого виконувалася більшість досліджень з використанням даних англійської та інших зарубіжних джерел. Від інженерів і технологів, як відомо, в радянські часи вимагалось вміння працювати з ними на основі різноманітних спеціалізованих словників. Не випадково головним завданням радянських науковців-філологів було створення і постійне удосконалення цих книг, адже технологічний прогрес породжував не тільки нові терміни, а й цілі великі науки – кібернетику, інформатику та інші. Викладачі іноземних мов в університетах та інших закладах в своїх дисертаціях зазвичай досліджували саме ці питання – семантичний склад іноземних мов, особливості різних варіантів професійних лексик тощо. Не меншою за обсягом публікацій була дидактична тематика, насамперед, питання підвищення рівня результатів мовного навчання для англійської та інших важливих іноземних мов. Авторів цієї праці найбільше цікавили питання еволюції сучасних міжнарод-

них мов від їх прадавніх витоків аж до перспектив у майбутньому.

Нам були однаково важливими значні праці зарубіжних науковців про перехід людей від зграйно-природного існування до формування справжніх цивілізацій та новітні публікації українських науковців. Прикладом перших є книга Дж.Даймонда «Зброя, мікроби і харч: Витоки нерівностей між народами» [1], яка відрізняється від відомих нам російськомовних джерел наведенням доказів великого внеску наших пращурів у розбудову індоєвропейського світу (одомашнення коней-тарпанів, винахід колеса та ін.); значно новіший твір Ю.Харарі «Людина розумна. Історія людства від минулого до майбутнього» [3], а також вже класичні видання, подібні до творів Ж.Броделя, який завжди робив особливий наголос на тому, що мова і багато інших цивілізаційних характеристик у своїй основі та змінах визначаються матеріальними засадами життя людей.

Серед творів українців ми звернули увагу на цінну статтю у часописі «Світогляд» В.Козирського та О.Маловічка про можливі механізми формування сучасної мовної різноманітності на планеті [8]. З усіх її положень ми не поділяємо припущення, яке полягає в народженні первинної всепланетної мови задовго до гіпотетичного формування Homo Sapiens. Фактично постулюється існування всього однієї мови, а у тексті статті розглядаються особливості її поширення на всі континенти упродовж сотень тисяч і мільйонів років, що урешті привело до розпаду на різні мовні сім'ї. Більш імовірним ми вважаємо виникнення багатьох засобів спілкування в кожного з варіантів різновидів найбільш розвинених приматів та їх лінгвістичного удосконалення разом зі збільшенням технологічних та інших спроможностей. Відомо, що обсяг головного мозку поступово збільшився приблизно в чотири рази й цьому процесу обов'язково повинен був відповідати значний прогрес у створенні та сприйманні звуків.

В темі «походження мовних сімей» нам набагато більше імпонує добре аргументована новітніми ізотопними датуваннями і генетичними дослідженнями багатьох артефактів теорія українського філософа К.Корсака щодо народження і поширення всієї сім'ї індоєвропейських мов не з Месопотамії чи Великої Вірменії, а з просторів організованої нашіми пращурами між Карпатами і Сибіром економічної зони *Великого Трипілья* (ВТ) [5]. Зауважимо, що К.Корсак пропонує вважати всю вказану сукупність історико-археологічних фактів і вимірів основою для створення нової молоді науки – *«нооісторії»*. Ми розвиваємо запропоновану ним ідею, вважаючи правильним поширення з ВТ не повноцінної протоіндоєвропейської мови з дієсловами й іншими лексичними одиницями, а обмеженої кількості слів (тегів), які в комплексі давали іншим народам уявлення про найвищі тогочасні великотрипільські аграрні, транспортні, гірничовидобувні та металургійні досягнення ([7; 9; 10; 11] та ін.). У даний момент припущення про поширення «хмари тегів» найкраще пояснює особливості семантичного споріднення всіх майже 400 членів індоєвропейської мовної сім'ї.

В аспекті еволюції сучасних міжнародних мов ми знайшли лише поодинокі статті, які губилися у великій кількості дидактичних і методичних праць. Це стало причиною нашої підвищеної уваги до історії міжнародних мов і до розвитку сучасних мов у майбутньому.

Мета дослідження – критичний аналіз загальної комплексної мовної картини в сучасній Україні після розпаду Радянського Союзу й дослідження найбільш

імовірних шляхів її подальших змін.

Завдання дослідження – уточнення еволюції міжнародних мов з давніх часів, зокрема, внеску пращурів українців у появу індоєвропейської мовної сім'ї. Головний акцент рефлексії стосуватиметься не давньої і сучасної історії міжнародних мов, причин їх конкуренції між собою, піднесення англійської мови й перспектив подальшого підвищення її значення та поширеності. Отримані результати будуть використані для формування рекомендацій змін в стратегії іншомовної освіти в Україні.

Методи дослідження: системний та нооісторичний. Разом з класичними методами філософської діалектики і лінгвістичної компаративістики дають нам змогу по-новому проаналізувати окремі аспекти спорідненості української мови з англійською й на комплексній основі технологічного прогресу людства виконати прогноз змін ролі англійської мови в майбутньому.

Результати дослідження. Важливо вказати, що усього кілька десятків років тому в часи найбільших досягнень Радянського Союзу кращі зарубіжні енциклопедії (зокрема – Larousse у Франції) в переліках мов слов'янських народів ніколи не згадували українську мову. Ми пояснюємо ці факти великим впливом російської мови і літератури на світ Заходу, науковці якого щиро захоплювалися їх досягненнями в XIX і на початку XX сторіч, коли були створенні усім відомі поетичні і прозові твори. Світ погоджувався з твердженнями росіян про надзвичайну молодість «українців та їх говірки». Ми були вражені тим, як у радянські часи за вимогами з Москви автори педагогічних та інших енциклопедій разом з усією множиною статей безапеляційно стверджували, що історію України необхідно будувати з моменту максимального розвитку Польсько-Литовського князівства, вплив якого й справді досяг меж українських лісостепів.

Це ставлення росіян до походження українців та їх досягнень у минулому доволі помітно контрастує з точкою зору компаративістів Заходу, які, притримуючись етики наукових досліджень, ще в творах XIX ст. розпочали чесно визнавати, що великі простори на Півдні України мають найбільші підстави претендувати на роль тієї «колиски», де народилася всі спільні слова і поняття сучасних індоєвропейських мов (приклад – карта на стор. 180 книги Дж.Даймонда «Третій шимпанзе» [2]).

До цих вже доволі давніх досягнень компаративної лінгвістики доцільно додати, що на місце головного світового археологічного відкриття 2017 року претендують знахідки у Східній Туреччині – розкопки у Гьобеклі-Тепе [4]. Феноменальність цих даних полягає в тому, що дуже досконалі і ненабагато менші від загальновідомого британського Стоунхенджа (початок його будови – 5 000 років тому) кільцеві сакральні та астроорієнтаційні споруди були дбайливо прикрашені рельєфами приблизно 13 500 років тому. Спершу світ археології та долітописної історії цілковито заперечив таке датування, адже воно означало поєднання значних мас людей для зведення величезних храмів під відкритим небом задовго до винайдення продуктивного землеробства й формування стабільних цілорічних поселень з великим населенням.

Висловимо таке припущення: кільцеві храми в Гьобеклі-Тепе окрім сакральної функції й об'єднання кількох племен на основі спільної «ідеології» мали велике практичне значення, бо слугували засобом датування не тільки пір року, а навіть дат. Та головне – авторами цих чудових «творів» були пращури українського та інших народів-землеробів, які піз-

ніше розселилися на Захід аж до Атлантики. Усюди вони будували подібні храми-обсерваторії з тих матеріалів, що були під рукою чи «недалеко»: у Західній Європі – з каменю, на Слобожанщині – з ґрунту, а в південноуральському Аркаїмі спорудили кільцеве «помешкання» для десятків родин так передбачливо, що перетворили його в астрогеодезичний прилад, який за точністю та функціями помітно перевершив британський Стоунхендж.

Що це могли бути саме «наші пращури» свідчить той факт, що у момент залишення земель навколо Гьобеклі-Тепе його будівельники не зруйнували нічого, а дуже дбайливо приховали храм товстим шаром піску і ґрунту, відновивши плавні природні контури опуклого горба. Як відомо, трипільці й інші попередники сучасного населення хліборобської України завжди відзначалися пошаною до своєї праці, до старших і до нащадків, а тому ніколи не закопували в могили цінні речі з металу та інших матеріалів, які мали б незаперечну користь для наступних поколінь. Скіфські чи майкопські кургани з купами золотих та інших виробів з металу є «досягненням» чужинців, які, подібно до сучасних росіян, понад усе шанували вождів й раділи можливості бути убитими й похованими під великим конусом з ґрунту.

Національна культура й міцний народний архетип поведінки свідчить про те, що землероби-праукраїнці були творцями і винахідниками, а не носіями номадичної пасіонарності, орієнтовної на грабїж, знищення і поневолення. Вони обрали українські чорноземи для постійного життя приблизно 9 000 років тому й оселилися у дуже великій тогочасній спільній дельті Дунаю, Дністра і Дніпра. Через відсутність писемності українці пізніше опинилися в групі тих народів, які особливо погано знали власне минуле. Саме тому з такою легкістю всі завойовники сміливо поширювали міфи й навіть відверту брехню про давнє минуле українського народу.

Та поява нооісторії радикально змінює нашу самооцінку на краще, адже кожного року світова археологія накопичує все більше доказів унікально великого внеску наших пращурів в цивілізаційний розвиток Євразії, що стався задовго до століть Античності. Відомі праці про Трипілля українських науковців (М.Відейка, Л.Залізняка, В.Отроценка та інших) були створені до здійснення нооісторичних відкриттів, тому вони ігнорують факт розширення Трипілля аж до Західного Сибіру та його понад тисячолітній вплив на дуже великі території завдяки використанню гужового транспорту та видобутку багатьох тисяч тонн руд міді та їх легкого плавлення на основі масового використання березового вугілля.

Як довів з аналізу багатьох різномовних джерел К.Корсак, вже згадане Велике Трипілля мало в основі своєї стійкості поділ праці між різними племенами і народами, забезпечення рудою та продуктами її перетворення великих територій. У своїх працях ми підтримуємо ці пропозиції К.Корсака, хоч розуміємо – всі недоброзичливіці України обов'язково продовжуватимуть стверджувати, що наш народ розпочав існувати кілька сторіч тому, а події долітописного періоду стосуються кого завгодно, тільки не українців.

Чи була мова спілкування великотрипільців першою міжнародною мовою, яка поступово поширилася від Китаю до Атлантики? Ми підтримуємо думку К.Корсака, що тут не можна провести аналогію з появою і поширенням латини чи російської мови як міжнародних мов. Наші пращури не створили імперії і не намагалися привласнити чужі землі – це невласиво для хліборобів. Але сталося так, що упродовж тисяч років вони винаходили все нові й нові техноло-

гії й формували відповідний словник для рільництва, конярства, транспорту, гірництва, металургії і т.д. Для ознайомлення з цими технологіями з усіх усюд упродовж довгих сторіч прибували у зону Великого Трипілля представники інших племен і народів. На місці вони бачили всі процеси, чули незнайомі слова і пізніше, втрачаючи точність звучання за час дуже тривалого шляху додому, передавали їх удома тим вождям, які й посилали їх «на навчання». Відтак, ми є прихильниками «хмарнотегової (cloud tags)» теорії виникнення елементів спільності у вже згаданих соціумах новітньої індоєвропейської сім'ї. З Великого Трипілля в усі боки «побігли» близько півтисячі термінів, а не повноцінна «первинна мова».

Та й цього цілком вистачило для формування духовного і світоглядно спільного індоєвропейського світу, для практично одночасної появи трьох з п'яти хороших світових релігій (№4 – китайська – виникла самостійно, а №5 – іслам – ми вважаємо небезпечним для сучасного світу ідеологічним збоченням, яке має, як відомо, одного автора). На жаль, Велике Трипілля не змогло зберегтися до літописних часів, бо приблизно 3600 років тому фантастично потужний вибух вулкану Санторін у грецькому Егейському морі створив надто довготривалу «пилову зиму». Холод і зникнення Сонця примусили всіх мешканців Східного Трипілля рушити на південь (так ми бачимо «похід аріїв в Індію»), а частину населення другої частини Великого Трипілля рушити на Захід і перенести чоловічі слов'янські гени до Адріатики і Ельби.

З міркувань стислості викладу надалі розглянемо тільки часи після повного припинення діяльності «шовкового шляху» через появу ісламо-агресивної Османської імперії. У пошуках бажаних продуктів європейці стали активно розшукувати нові шляхи до «азійських багатств». Плавання португальців та іспанців призвели до захоплення земель багатьох народів і до формування імперій, на теренах яких їхні дві мови стали «міжнародними». Цим же шляхом пішла Московія, яка спромоглася використати ресурси українського народу для створення й справді гігантської Російської імперії, де поступово російська мова ставала міжнародною.

Винайдення індустріальних технологій мало наслідком не тільки переформатування колоніальних імперій, а й перетворення наукових знань у дуже цінну продуктивну силу. На виникнення і конкуренцію міжнародних мов стали впливати системи освіти, а також фундаментальні та інженерні наукові дослідження. Для останнього сторіччя з аналізу багатьох джерел ми побудували (рис. 1) графіки змін у часі провідних міжнародних мов та їх лідерства не за кількістю володарів цих мов чи розмірами територій поширення, а за науковим, економічним, освітнім і культурним впливом.

Вплив англійської, французької та російської мов, на наш погляд, мав підтоком формування відповідних імперій. А от піднесення німецької мови не було «колоніальним» – воно стало університетсько-науковим. Після закінчення наполеонівських війн для самозахисту і прискореного індустріального розвитку розпочалося об'єднання німців в централізовану державу, яке очолила Пруссія. На її землях у Берліні в 1810 р. був створений перший у світі дослідницький університет, який виявився настільки ефективним, що невдовзі майже всі заклади Німеччини стали посилено проводити наукові дослідження з точних наук і створювати все досконалішу техніку. За кілька десятків років німецька мова отримала світове реноме, а науковці з інших держав намагалися

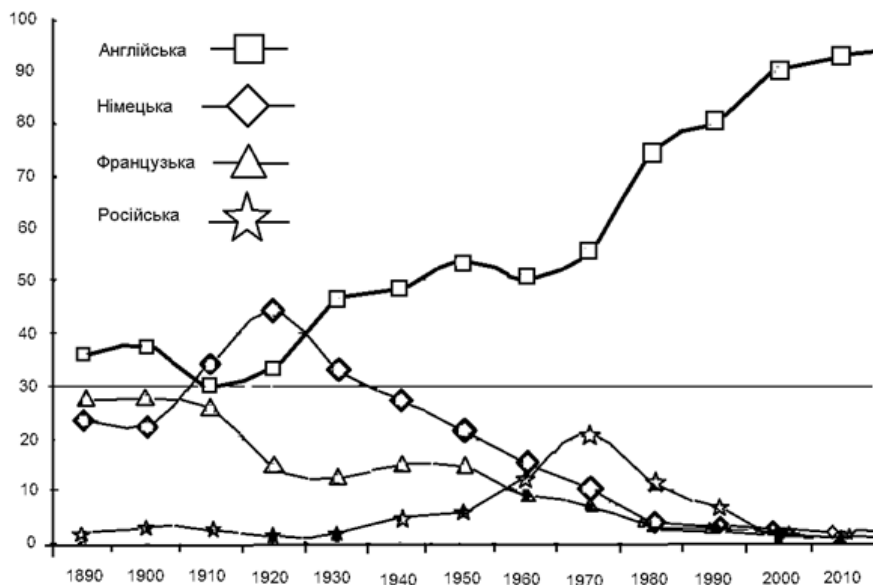

Рис. 1. Еволюція застосовності і впливу провідних міжнародних мов у XX столітті

публікуватися в Німеччині і навіть виконати і захистити там дисертації.

Наслідком стало поширення дослідницьких університетів в інших країнах, а на початку XX століття, що й вказано на рис. 1, німецька мова стала глобальною науковою мовою-лідером. Перша світова війна тільки посилила її вплив, бо науковці не страждали від бомбардувань і продовжували дослідження. Вершина досягнень німецької науки – квантова механіка й органічна хімія, а головний внесок в ці успіхи зробили євреї-ашкеназі. Та рух до влади А. Гітлера примусив єврейських науковців стривожитися і розпочати масове переселення аж за океан в англослов'янський світ. Саме це ми вважаємо головною причиною зменшення світового впливу німецької мови. Дві світові війни та розпад колоніальної імперії Франції мали негативний вплив на рейтинг французької мови в світі наук і технологій.

Досить цікаво складалася доля російської мови. Зникнення Російської імперії і подальші жахи спршу зменшили її значення, але пізніше формування дуже міцної спілки з Німеччиною та заповнення її моделі системи освіти зумовили стабільне піднесення наукового впливу російської мови. Добровільний перехід на сторону переможців дуже великої наукової групи фахівців з ядерних технологій під керівництвом М. фон Арденна дав змогу практично «з нуля» створити в СРСР ядерну бомбу усього за чотири роки і навіть випередити США у розвитку термоядерної зброї. Значна частина цього колективу пізніше повернулася в Німецьку Демократичну Республіку, але змінила тематику на «мирну» (радіотехніка, електроніка, точне машинобудування, хімія, біологія та ін.). Очевидно, що радянська преса ніколи не повідомляла правду про участь німецьких фахівців у створенні ракетно-ядерного озброєння та досягнення перемог над США у космічних перегонках.

Як свідчить рис. 1, максимальний світовий вплив російської мови припав на роки змагання зі США і блоком НАТО. Корисно вказати, що процес одночасного піднесення одразу двох мов в 1960-1970-х роках забезпечили фінанси США. Керівники цієї країни звелили перекладати на англійську мову і поширювати всі наукові і науково-популярні праці, які могли купити чи розшукати в СРСР. Це дало змогу стежити за досягненнями радянських наук і техно-

логій громадянам десятків держав світу, які володіли англійською мовою і мали доступ до американських перекладів. Наслідком стало швидке збільшення кількості молоді, яка намагалася отримати вищу освіту в СРСР.

Розпад цього колоса зумовив неможливість продовження науково-технологічного змагання зі США і НАТО, які зробили спеціальні зусилля для закриття більшої частини орієнтованих на оборону вищих шкіл і наукових установ. На своє нещастя, Україна змушена була «розлучитися» з усім ядерно-ракетним потенціалом, що перебував на її території. В іншому разі російські агресори були б скромнішими в своїх зазіханнях на Крим та інші українські території. Для теми статті важливий також той факт, що світове значення російської мови стрімко прямує майже до нуля, незважаючи на всі зусилля росіян будь-що повернути собі позицію другої після США наддержави. Ця обставина разом з ворожою політикою щодо України робить недоцільними всі зусилля для підтримки російської мови в нашій освіті та в науково-промисловому комплексі.

Підтримку цих тверджень ми знаходимо в сформульованих на основі досягнень ноонаук і ноотехнологій найбільш вірогідних прогнозах майбутнього. Вже існують дуже дешеві плівкові фотоелементи, але їх масове використання настане тільки після появи зручних акумуляторів. Ці зміни разом з удосконаленням 3D-принтерів зумовлять повну трансформацію енергетики, виробництва, логістики і торгівлі ([6] та ін.). Це буде зовсім нова ситуація в мовному спілкуванні всього населення планети. У людства зникнуть клопоти у щоденному харчуванні й забезпечені інших первинних проблем (3D-принтери використовуватимуть безкоштовні органічні та неорганічні природні речовини), тому ми маємо великі надії на те, що люди займуться спілкуванням, саморозвитком і змаганнями у творчості.

Незаперечно – в цих процесах важливу роль відіграє прогрес в удосконаленні «штучного інтелекту», сучасний варіант якого (програма Watson) легко виграє змагання з групою фахівців з медицини під час встановлення діагнозу для особливо складних захворювань. Вона ж виявилася прекрасним багатомовним перекладачем, який знає всі правила багатьох граматики і навіть враховує контекстуальні особли-

вості текстів чи висловлювань. Невдовзі загальнопоширені смарт-гаджети отримають програму перекладу. Вкажемо, що на Заході у продаж надійшли дешеві (179 \$) 20-мовні перекладачі Travis-1 як окремі пристрої [12]. Передбачаємо, що через розширення функцій звичні нам плоскі міні-комп'ютери поєднаються з Travis і стануть не тільки інформаційними, а й «мовними центрами».

Викладений матеріал та інші результати наших досліджень дають змогу зробити наступні **висновки**: 1) немає серйозних підстав сподіватися на те, що англійська мова неминуче перетвориться у світову lingua franca в аспекті досягнення білінгвізму всіх народів світу. Вона вже досягла максимуму поширення в науках та в технологіях, але у буденному житті їй дуже далеко до статусу глобальної та

універсальної мови. До того ж, політика керівників США з настанням XXI ст. скеровувалася на контроль родовищ нафти, а не на мирне об'єднання планети задля відвернення екологічних загроз і ліквідації бідності; 2) на наступні роки передбачаємо збереження провідної ролі англійської мови в політичних, економічних і наукових взаємодіях, тому загалом в Україні англійська мова має якомога швидше витіснити російську і стати другою в системі освіти; 3) нам треба повторити шлях Фінляндії, яка вже здійснила цей процес і забезпечує економічне зростання включенням у світовий ринок і створенням продукції на основі надвисоких технологій. Дуже корисним ми вважаємо запозичення досвіду дадактичних досягнень у підвищенні якості вивчення англійської мови з країн Скандинавії (найбільше – зі Швеції).

References

1. Diamond, J. (2009). *Zbroya, mikroby i kharch: Vytoky nerivnostey mizh narodamy* [*Weapons, microbes and food: The origins of inequalities between peoples*]. Kyiv: Nika-Center [in Ukrainian].
2. Diamond, J. (2013). *Tretyy shympanze* [*The Third Chimpanzee*]. Moscow: AST [in Russian].
3. Harari, Y. (2014). *Sapiens. A Brief History of Humankind*. London: Harvill Seeker.
4. Korol, D.O. (2015). Hobekli-Tepe i Norte-Chiko – strukturnyy monumentalizm ta prototsyvilizatsiyni proyavy dokeramichnykh suspilstv [Gobekli-Tepe and North-Chico – structural monumentalism and protocivilizational manifestations of pre-ceramic societies]. *Mahisterium. Kulturolohiya* [*Magisterium. Culturology*], 59, 66-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_kul_2015_59_16 [in Ukrainian].
5. Korsak, K.V. (2017). Vstup u nooistoriyu i nova Ukrayinska natsionalna ideya – XXI [Introduction to neo-history and the new Ukrainian national idea – XXI]. *Humanitarnyy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi* [*Humanitarian bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*], 68, 68-77. URL: <http://www.zgia.zp.ua/index.php?page=3481&lang=ua> [in Ukrainian].
6. Korsak, K.V., & Korsak, Y.K. (2017). Nooistoriya i noonauky pro mozhylyvist' druhoho ukrayinskoho odukhovlennya svitu [Noohistory and Nosciences about the possibility of the Second Ukrainian spiritualization of the world]. *Humanitarnyy visnyk Zaporizkoyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi* [*Humanitarian bulletin of Zaporizhzhya State Engineering Academy*], 69, 112-119 URL: <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/102113> [in Ukrainian].
7. Korsak, K.V., & Lyashenko L.M. (2017). Novitnye poyasnennya pokhodzhennya ta uspihiv indoevropeyskoyi movnoyi simyi [The latest explanation of the origin and success of the Indo-European linguistic family]. *Svitohlyad*, 5, 21-271 [in Ukrainian].
8. Kozyrskiy, V., & Malovichko O. (2017). Komparatyvistyka: manivtsi i nova paradyhma [Comparativity, wandering and a new paradigm]. *Svitohlyad*, 5, 13-21 [in Ukrainian].
9. Lyashenko L.M. (2015). Analiz shlyakhiv i zasobiv uspihnykh movnykh zmin v Ukrayini [Analysis of ways and means of successful linguistic changes in Ukraine]. *Vyshcha shkola* [*High school*], 9, 78-89 [in Ukrainian].
10. Lyashenko, L.M. (2017). Nova sprobа poyasnennya poyavy i evolyutsiyi protoindoevropeys'koyi movy na osnovi nooistoriyi Ukrayiny [New attempt to explain the emergence and evolution of proto-Indo-European language on the basis of noohistory of Ukraine]. *Vyshcha shkola* [*High school*], 2, 43-52 [in Ukrainian].
11. Lyashenko, L.M., & Solovey, N.V. (2017, October). Analiz novitnikh danykh pro mynule i maybutnye ukrayinskoyi ta anhliys'koyi movy [Analysis of the latest data on the past and future of Ukrainian and English]. In *Novi kontseptsiyi vykladannya u svitli innovatsiynykh dosyahnenn yevropeyskoyi dydaktyky vyshchoyi shkoly* [*New concepts of teaching in the light of innovative achievements of the European didactics of higher education*]. *Proceedings of the International scientific-methodical conference* (pp.45–48). Kyiv: National Pedagogical University named after M. Dragomanov [in Ukrainian].
12. Travis-1 speak 80 languages, so can you! URL: <https://www.indiegogo.com/projects/travis-i-speak-80-languages-so-can-you-travel/#/>

Список використаної літератури

1. Даймонд Дж. Зброя, мікроби і харч: Витоки нерівностей між народами / Дж. Даймонд ; пер. з англ. та наук. ред. Т. Цимбал. – К. : Ніка-Центр, 2009. – 488 с.
2. Даймонд Дж. Третій шимпанзе. Перев. с англ. Д.А. Бабейкиной. – М.: АСТ; 2013. – 242 с. рис.8, стор. 180
3. Harari Y. Sapiens. A Brief History of Humankind / Yuval Harari. London: Harvill Seeker, 2014. – 444 p.
4. Король Д.О. Гьобеклі-Тепе і Норте-Чіко – структурний монументалізм та протоцивілізаційні прояви докерамічних суспільств / Д.О. Король // Магістеріум. Культурологія. – 2015. – Вип.59. – С.66-77. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Magisterium_kul_2015_59_16
5. Корсак К.В. Вступ у нооісторію і нова Українська національна ідея – XXI // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць. – 2017. – Вип.68. – С.68-77 URL: <http://www.zgia.zp.ua/index.php?page=3481&lang=ua>
6. Корсак К.В., Корсак Ю.К. Нооісторія і noonauky про можливість другого українського одуховлення світу // Гуманітарний вісник Запорізької державної інженерної академії: Збірник наукових праць. – Запоріжжя: «Видавництво ЗДІА», 2017. – Вип.69. – С.112-119 URL: <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/102113>
7. Корсак К.В., Ляшенко Л.М. Новітнє пояснення походження та успіхів індоєвропейської мовної сім'ї // Світогляд. – 2017. – №5. – С.21-27
8. Козирський В., Маловічко О. Компаративістика: манівці й нова парадигма // Світогляд. – 2017. – №5. – С.13-21
9. Ляшенко Л.М. Аналіз шляхів і засобів успішних мовних змін в Україні // К.: Вища школа. – 2015. – № 9. – С. 78-89
10. Ляшенко Л.М. Нова спроба пояснення появи і еволюції протоіндоєвропейської мови на основі нооісторії України // Вища школа. – 2017. – №2. – С. 43-52.
11. Ляшенко Л.М., Соловей Н.В. Аналіз новітніх даних про минуле і майбутнє української та англійської мови / Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень європейської дидактики вищої школи: Матеріали Міжної науково-методичної конференції (м.Київ, 30 – 31 жовтня 2017 року) / Укл. С.М.Іваненко та ін. – К.: НПУ імені М.П.Драгоманова, 2017. – С.45-48
12. Travis-1 speak 80 languages, so can you! URL: <https://www.indiegogo.com/projects/travis-i-speak-80-languages-so-can-you-travel/#/>

Стаття надійшла до редакції 13.04.2018 р.
Стаття прийнята до друку 18.04.2018 р.

Ляшенко Лариса

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедра іноземних мов для природничих факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
г.Київ, Україна

Соловей Ніна

кандидат філологічних наук, доцент
кафедра іноземних мов для природничих факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
г.Київ, Україна

Паламарчук Катерина Николаевна

кандидат мистецтвознавчих наук, доцент
кафедра іноземних мов для природничих факультетів
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
г.Київ, Україна

ЭВОЛЮЦИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ЯЗЫКОВ И ИНОЯЗЫЧНОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Аннотация. Актуальными для Украины языковые вопросы сделали процесс глобализации, непреодоленное наследие советского периода, претензии соседних государств к программам школьного обучения и плохая осведомленность украинцев об истоках собственной речи. Общая цель исследования заключается в ликвидации старых «белых пятен» и в выявлении перспектив национальных и мировых языковых изменений. Главные задачи – указать глубинные причины незнания правды о нашем языковом прошлом; доказать на основе научных открытий роль вклада предков из Большого Триполья в появлении индоевропейской языковой семьи; выполнить прогноз будущего для английского и других международных языков. Методология исследования – это общие, системные и нооисторические методы, которые представляют лучший способ анализа различных тем. В изложении основного материала центром внимания является нооисторические доказательства того, что украинский язык – это не просто небольшая веточка русского языка, а преобразованный первичный индоевропейский язык. Поддержано теорию формирования общности языков индоевропейской семьи через распространение «облака тегов» – сотен служебных терминов по хай-тек технологиям эры бронзы. Рассмотрены примеры роста и упадка отдельных языков в прошлом. Представлены данные об эволюции и изменении рейтинга международных языков в «Новые времена». Обосновано причины глобального использования английского языка в XX веке, но высказано предположение о невозможности его трансформации в универсальный язык человечества в будущем. Наш анализ позволяет сделать следующие выводы: русский язык неизбежно ослабнет и может потерять статус международного после распада России, поэтому в системе образования Украины следует повышать роль английского языка как средства развития наук и присоединения к ЕС и НАТО; полезно использовать положительный опыт Швеции и Финляндии в модернизации преподавания английского языка.

Ключевые слова: индоевропейские языки, Большое Триполье, международные языки, конкуренция языков, глобальный язык, изучение иностранных языков

Lyashenko Larysa

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Department of Foreign Languages for Natural Sciences Faculties,
Taras Shevchenko Kyiv National University,
Kyiv, Ukraine

Solovey Nina

Candidate of Philology, Associate Professor
Department of Foreign Languages for Natural Sciences Faculties
Taras Shevchenko Kyiv National University
Kyiv, Ukraine

Palamarchuk Kateryna

Candidate of Arts, Associate Professor
Department of Foreign Languages for Natural Sciences Faculties
Taras Shevchenko Kyiv National University;
Kyiv, Ukraine

EVOLUTION OF INTERNATIONAL LANGUAGES AND FOREIGN EDUCATION IN UKRAINE

Abstract. The actuality of the research topic is that for the development of Ukraine it is necessary to take into account the indisputable fact that globalization together with the information revolution has created new conditions for all types of life. Humanity continues to grow quantitatively and increase the number of independent states whose citizens use the national languages. Objectives of the study – to identify the deep causes of the loss of the truth of Ukrainians about their linguistic past; to prove on the basis of the latest scientific discoveries the peculiarity of the

linguistic contribution of the ancestors of Ukrainians in Great Trypillya to the emergence of the Indo-European linguistic family thousands of years ago; to fulfill the forecast for the future of international languages. The methodology of the research is the noointegral, systemic and noohistorical methods that allow a newer way to analyze the affinity of the Ukrainian language with English. Presenting main material: the result of the study is the discovery of evidence that the Ukrainian language is not just a little branch of the Russian language, but a transformed primary Indo-European language. The analysis of contemporary world language changes is carried out in order to assess the possibility of converting English into a global international language. Examples of the growth and decline of languages of certain peoples in the past are considered. The data on the evolution and change of international language ranking in the New Times are presented. The reasons for the global use of English in the twentieth century are explained, but the assumption about the impossibility of its transformation into the universal language of humanity in the future is expressed. A forecast of the influence of progress in computer technologies and artificial intelligence on the ways of using English and other languages is made. Comments on plans for the development of the education system in Ukraine were made. It is proposed to use positive experience in Scandinavian countries – Sweden and Finland in modernizing the teaching of English and other foreign languages.

Key words: language changes, Indo-European languages, Great Trypillya, international languages, competition of languages, global language, foreign language education.